

# STARA

Rit Sambands íslenskra myndlistarmanna



no 3, 1.tbl 2015

# Innihald

*~smellið á bláa hlekkinn*

## *Heildarmyndin*

*Steingrímur Eyfjörð*

*Eygló Harðardóttir, Samsíða sjónarhorn*

*Kari Grétudóttir*

## *Ákall*

*Guðbjörg R Jóhannesdóttir*

## *Gestavinnustofan*

*Juliana España Keller*

## *Vinnustofan*

*Sigga Björg Sigurðardóttir*

## *Listin og tjáningarfrelsið*

*Gunnar Hersveinn*

## *MU-avtalet eða MU-samningurinn*

*Ýrr Jónasdóttir*

## *Aðildarfélag - Félag íslenskra ljósmyndara*

*Hallgerður Hallgrímsdóttir*

## *Reitir*

*Arnar Ómarsson*

## *Minningarbrot*

*Þór Elís Pálsson*

*~Smellið á hlekkinn við viðeigandi grein til að  
fara beint á hana~*



# Heildarmyndin



*Steingrímur Eyfjörð*

*meðlimur stjórnar SÍM*

*Stjórn Sambands íslenskra myndlistarmanna (SÍM),  
hefur tekið að sér það verkefni að gera kort af heildar-  
mynd íslenskrar myndlistar.*

Það er nokkuð ljóst að umgjörð myndlistar er ekki í neinu samræmi við þann veruleika sem starfandi myndlistarmenn lifa og hrærast í og það má einnig segja um aðrar stéttir, svo sem sýningarstjóra, listfræðinga, kennara og alla þá aðila sem á beinan eða óbeinan hátt koma að myndlist á Íslandi. Það er eins og myndlistarmenn og aðrir sem tengjast myndlist starfi í heimi „Potemkintjalda“ þar sem umgjörð myndlistar hefur vissulega einhverja framhlið og oft glæsilega, en oft á tíðum er ekkert á bakvið. Þessu þarf að breyta.

Kortið á að auðvelda fólki að átta sig á heildarmynd myndlistar á Íslandi. Það sýnir hvert atriði myndlistarheimsins og um leið hvað tilheyrir sama mengi og hvernig einstaka atriði skarast, og auðveldar þannig allar áætlanir um breytingar og lagfæringar.

Almenn umræða um íslenskan myndlistarheim, og um leiðir til að umbylta og laga það sem laga þarf, hefur verið einsleit, brotakennd, og um leið hefur skort samvinnu milli greina og stétta. Meginástæðan hefur verið sú að margir hafa ekki

nád að sjá fyrir sér heildarmyndina og ekki skilið nauðsyn þess að margbreytilegir þættir umgjörðar myndlistar séu samstilltir og í samvinnu milli ólíkra aðila sem koma að myndlist. Oft skilgreina þeir sem koma að myndlist hagsmuni sína og sinna stofnana á rangan hátt og eiga erfitt með að átta sig á því að til þess að allir þættir myndlistarheims Íslands nái að þróast og komast í ásættanlegt horf er nauðsynlegt að skilja og skilgreina tengingar milli stofnana og aðila út fyrir eigin svæði og eigin hagsmuni, en þeir hagsmunir eru oft þröngt skilgreindir og í sumum tilfellum eru aðilar að vinna gegn sjálfum sér.

Kortið af heildarmyndinni er framlag SÍM til þess að sameina framtíðarsýn þeirra sem koma að myndlist á Íslandi. Það er sett fram sem tilraun að grunni til samstarfs, en til að byrja með mun hver og einn félagi í SÍM taka þátt í að bæta við atriðum sem vantar og koma með tillögur að aðgerðum til að heildarmynd myndlistar nái að dafna og þróast. Aðrir aðilar sem tengjast myndlist verða fengnir til að bæta við kortið eftir þessa vinnu félaga SÍM, til þess að auka á skilning og samvinnu.

Námskeið og liststofnanafræðsla

Myndlistarskólinn í Reykjavík

Myndlistarskólinn á  
Akureyri

Myndli

Erlendir háskólar

Háskóli Íslands

Listrannsóknir

Listaháskóli Íslands

Myndlistarsjóður

Listskreytingasjóður

Grunn- og framhaldsskólar

Fjármála og efnahagsráðuneytið

List í almenningsrými

Menntun

Mennta- og menningarmálaráðuneytið

Stjórnvöld

Myndlist

Listasafn Íslands

*www.heildarmyndin.is*Sveitafélög

Þjóðminjasafnið

Þjóðmenningarhúsið

Listasafn Reykjavíkur

Myndlistarheimurinn  
erlendis

Listahátíð

Arkív

Íslandsstofa

Alþjóðlegar sýningar

Listfræðingar

Utanríkisráðuneytið

Norrænt samstarf

KÍM

Landsflutningar

EES Evrópusambandið

Listaverkaflutningur,  
tollar og tryggingarMenningar- og vitunda-  
riðnaðurinn

Heildarmyndin

Samband íslenskra myndlistarmanna

Arkív  
Listagagnrýni  
Listaverkasafnarar  
Fyrirtæki  
Opinberar stofnanir  
starumfjöllun  
Listaverkasali  
Almannatengsl  
Listasöfn  
Fjölmíðlar  
Sölugallerí  
Kaupendur á myndlist  
Erlendir kaupendur  
Miðlun  
commercial  
samhengi  
Umboðsmaður  
Einkasöfn  
Almenningur  
armaðurinn  
non-commercial  
samhengi  
Listamannarekin rými  
*myndin.blogspot.com*  
Nýlistasafnið  
SÍM  
Myndlistarheimurinn  
á Íslandi  
Myndstef  
Samstarf og skörun við  
aðrar listgreinar  
Vinnurými  
Lögfræðipjónusta  
Listamenn  
Sameiginleg verkstæði  
Sýningarstjórar  
Hráefni  
Vinnuaðstaða og  
framleiðslutæki  
Aðkeypt vinna  
Efnissafnið  
Skemmtanaiðnaðurinn  
Ferðamannaiðnaðurinn

# Eygló Harðardóttir Samsíða sjónarhorn



*Nýverið sýndi myndlistarmaðurinn Eygló Harðardóttir verk sín í Týsgallerí við Týsgötu 3 í Reykjavík. Yfirskrift sýningarinnar, Samsíða sjónarhorn, vísar í ákveðna aðferð við að sýna þrívídd á tvívíðan flöt án fjarvíddar, tækni sem er notuð í klassískri list Austurlanda, arkitektúrteikningum og tölvuleikjum. Þessi tenging við ísómetríuna vekur upp hugmyndir um heim þar sem allar víddir eru nálægar og hafa jafn mikið vægi.*





Eygló vinnur með sjónfræðileg fyrirbæri en slíkar rannsóknir eru aldrei endastöð í hennar verkum heldur miklu fremur ein af mörgum samsíða víddum í marglaga ferli. Fyrirbæri eins og myndleifar (e. afterimage) vekja til dæmis upp spurningar um hvaða hughrif eða atburðir í umhverfinu kalla fram hugmyndir og hvort yfir höfuð sé hægt að henda reiður á þetta samband eða virkni milli innri og ytri veruleika. Verkin á sýningunni sem vísa í byggingalist minna á rústir eða eyðibýli þar sem hið innra og ytra hefur einmitt runnið saman eða náttúran gengið aftur inn í hið manngerða. Myndleifarnar og hughrifin eru þarna líkt og efnisleg fyrirbæri og raunverulegir atburðir þó þau séu mögulega á „fingerðari“ tíðni og ekki jafn afmörkuð í tíma og rúmi. Hver mynd kallar á aðra mynd og litur kallar á andstæðan lit eins og einhvers konar öfugsnúið bergmál eða öllu heldur andsvar.

Eygló notar efnivið sem er viðkvæmur og eftirgefanlegur en úrvinnslan er örugg og stöðug og í ferlinu styrkist efnið. Til dæmis minnir eitt verkanna, eins konar vindmælir, frekar á lárétt mylluhjól en hefðbundinn vindmæli sem snýst mótstöðulaust. Verkin hafa gengið í gegnum margar umbyltingar í ferlinu og fela í sér þessar ummyndanir. Ferlið er gegnsætt og hrár eiginleiki verkanna heldur öllum möguleikum opnum. Áhorfandinn þarf að vera næmur fyrir agnarsmáum atriðum eins og til dæmis pappírbrún sem kvarnast úr og virkar sem inngönguleið í verk því hún beinlínis opnar efnið sem unnið er með svo úr verður bræðingur milli verks og áhorfanda. Verkin á sýningunni (málaðir skúlptúrar/þrívíð málverk) hafa þannig bein líkamleg áhrif og þau þarf að upplifa. Þau eru opin, bæði efnislega og til túlkunar; þau eru gljúp.



Ljósmyndir Eygló Harðardóttir

# Ákall

*Guðbjörg R Jóhannesdóttir*



*Ljósmyndir Guðmundur Ingólfsson*

*Á sýninguna Ákall hefur Ásthildur B. Jónsdóttir, sýningarstjóri, valið verk eftir sextán listamenn sem öll eiga það sameiginlegt að fela í sér ákall til umhugsunar og meðvitundar um að manneskjan er tengslavera — órjúfanlega tengd náttúrunni og öllu umhverfi sínu; manngerðu eða ómanngerðu.*

Í gegnum skynjun sína á veruleikanum mótir mannaveran umhverfi sitt og finnur merkingu í þeim fjölbreyttu tengslum sem eiga sér stað í rýminu milli hennar og veruleikans. En um leið tekur mannaveran inn mótandi áhrif umhverfisins og þeirrar merkingar sem aðrir hafa lagt í þessi tengsl.

Fyrsta verkið sem tekur á móti þeim sem gengur inn í Listasafn Árnesinga til þátttöku í *Ákalli* er Íslenskir fuglar eftir þau Bryndísi Snæbjörnsdóttur og Mark Wilson. Verkið fær þátttakandann til að skynja þau vísindalegu kerfi sem maðurinn hefur skapað til þess að flokka og

hólfa veruleikann niður í aðskildar einingar; og til að skilja hvaða áhrif þessi kerfi geta haft á tengsl okkar við aðra. Íslensku fuglarnir sem standa tignarlegir og upphafnir á hillum passa inn í flokkunarkerfið, en hinir íslensku páfagaukar passa ekki inn í kerfið og eru því settir til hliðar, fá enga hillu, heldur eru límdir með teipi á gamla flokkunarplakatið.

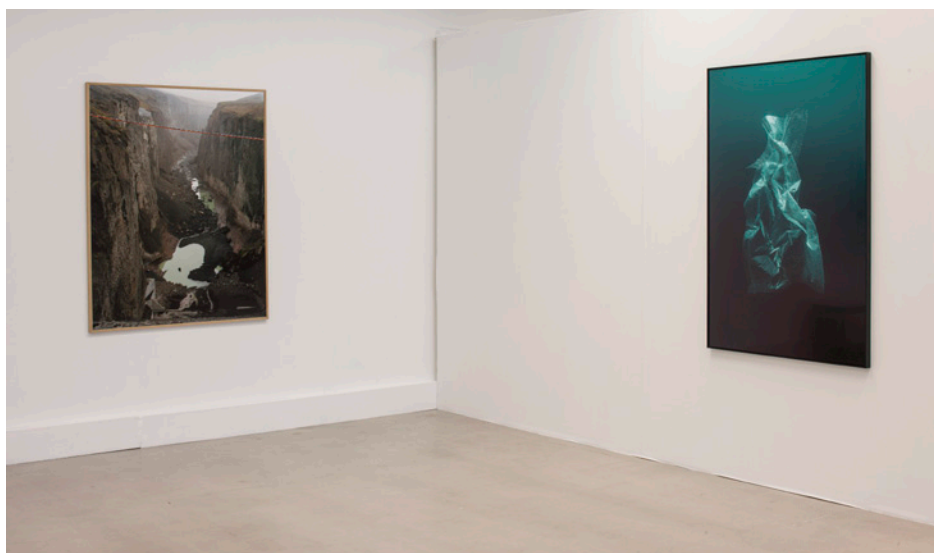
Ákallið um að skynja og verða meðvituð um vald hins vestræna flokkunarkerfis heldur áfram að hljóma í þeim verkum sem leiða þátttakandann áfram á leið sinni um sýningarrýmið. Verk Ólafar Nordal, Libiu Castro & Ólafs Ólafssonar og



Önnu Líndal, vekja hvert fyrir sig upp tilfinningu fyrir valdi kerfisins og leiða þátttakandann inn í miðju sýningarrýmisins þar sem ákallið um að skynja þau áhrif sem mannveran hefur á náttúruna í gegnum kerfi sín heldur áfram. Rósa Gísladóttir og Hrafnkell Sigurðsson afhjúpa fyrir okkur afleiðingar kerfis þar sem áhrif plastnotkunar á lífríki jarðar eru farin að skapa ótta í hugum fólks. Bjarki Bragason hugleiðir verðmæti jökulsins: Hvenær má leyfa honum að bráðna og hvenær ekki? Pétur Thomsen, Rúrí og Eggert Pétursson kalla hvert á sinn hátt eftir því að við veitum landslaginu og tengslum okkar við það athygli — því hvernig við tengjumst því í gegnum staðsetningu okkar, skynjun og athafnir.

Í rýmunum tveimur beggja vegna miðjunnar finnur þátttakandinn svo annars vegar hið stóra samhengi mannverunnar og tengsla hennar við samfélagið, og hins vegar hið smáa samhengi persónulegra tengsla. Í fyrra rýminu má skynja

gagnkvæm áhrif samfélagsins á mannveruna og mannverunnar á samfélagið í gegnum verk Gjørningaklúbbsins, Spessa og Óskar Vilhjálmadóttur. Í því seinna kalla verk Ásthildar, Hildar Bjarnadóttur, Hildar Hákonardóttur og Ásdísar Spanó fram hugleiðingar um áhrif persónulegra og tilfinningalegra tengsla á milli manna, á milli kynslóða, og á milli manna og landslagsins sem smýgur inn í líkama þeirra og huga. Tengslin milli kynslóða kristallast svo í þátttökuverkum þeirra Gunndísar Ýrar Finnbogadóttur og Ásthildar, þar sem þær skapa rými til þess að yngri kynslóðir megi skynja tengslin við fortíðina í gegnum sögur af upplifunum þeirra sem eldri eru og þeim eldri gefst innsýn í vonir og óskir kynslóða framtíðarinnar. Sýningin *Ákall* skapar aukna meðvitund um mikilvægi þess að endurhugsa tengsl manns og náttúru, og ekki síður aukna meðvitund um mikilvægi listarinnar þegar kemur að því að miðla þessum tengslum og skapa rými til að skynja þau og hugleiða.



# Gestavinnustofan

*Juliana España Keller*



*Ljósmyndir Juliana España Keller*

*Kanadíski listamaðurinn Juliana España Keller lýsir sér sem farandlistamanni sem reynir á landamæri tilrauna-kenndrar hljóð- og gjörningalistar, skúlptúrinnsetninga, intermedia og rafrænnar listar. Hún dvaldi nýverið á gestavinnustofu SÍM og segir okkur frá dvöl sinni.*

*Er þetta í fyrsta sinn sem þú dvelur í gestavinnustofu?*

Nei. Ég hef komið í gestavinnustofu á vegum SÍM nokkrum sinnum síðan árið 2009, meðal annars hina dásamlegu vinnustofu í Berlín. Fyrsta gestavinnustofan sem ég tók þátt í var hins vegar í Flórída, Bandaríkjunum, í Atlantic listamiðstöðinni, með leiðbeinandi listamanninum Gillian Wearing, þegar ég var í framhaldsnámi við Concordia háskólann í Montreal árið 2003. Það er alltaf spennandi að fá þær fréttir að umsókn hafi verið samþykkt. Það er sérstök tilfinning að vita að fólk kann að meta þig sem listamann og að þú ætlir að halda með opnum huga á vit þessarar óvissuferðar.

*Hvers vegna Ísland?*

Ísland hefur alltaf heillað mig. Ég man eftir að hafa séð kvikmyndina *101 Reykjavík* þegar ég var yngri og bjó í New York, og að mig langaði til að kynna þessari litlu eyju betur. Á þessari smáu eldfjallaeyju úti á miðju hafi er örlítið, sérkennilegt en sterkt og sjálfstætt norrænt listasamfélag, sem býr yfir svo einstöku menningarlegu ríkidæmi að það er töfrum líkast — og allt opinberast það í Reykjavík. Það virðist algjörlega nútímalegt, en um leið bræðingur fortíðar og framtíðar sem renna saman í þessari mystísku sköpun. Tilraunakennd tónlistarsenan hafði mikil áhrif á minn innri mann. Löngunin til að upplifa landslagið í gegnum áleitna tónlist Bjarkar, Sigur Rósar og Hildar Guðnadóttur, svo fáir séu nefndir, virkaði eins og segull á mig.

*Hvar heyrðirðu fyrst um SÍM gestavinnustofurnar?*

Mér bauðst að sýna verkin mín í Gautaborg í Svíþjóð og fékk þar með tækifæri til að halda fyrirlestur í Valand listaháskólanum. Ég hitti þar nokkra íslenska listamenn sem voru að klára meistaraþráður sínar í myndlist og var boðið á vinnustofur þeirra til að ræða listsköpun þeirra. Þeir sögðu mér frá SÍM.

*Fyrsta orðið sem þú lærðir á íslensku?*

Heima.

*Að hverju vannst þú í gestavinnustofu SÍM?*

Á Íslandi hef ég skapað þó nokkur verkefni sem hafa lifnað við í gjörningum eða tilraunakenndum hávaðaviðburðum þar sem ég hef nokkrum



sinnum átt í samstarfi við íslenska listamenn. Ég hef ánægju af samvinnu og hef verið að færast í áttina að samfélagslega virkari verkum. Hver upplifun á Íslandi hefur verið einstök og gefandi hvað varðar nýja þekkingu og ný skapandi ferli.

Í ágúst 2014 kom ég til Reykjavíkur með gjörning minn frá Montreal og samvinnuverkefni í tilraunahávaða sem heitir „Sonic Electric“. Við komum til SÍM til að semja ný tilraunakennd rafræn tónlistarverk og til að koma fram fyrir íslenska áhorfendur. Við fluttum þetta nýja efni í Mengi sem hluta af lokasýningu okkar og var það um leið lokahátíð gestavinnustofunnar okkar.

*Finnst þér að gestavinnustofan og/eða Ísland hafi áhrif á verk þín?*

Alltaf. Gestavinnustofan er áhugaverður tími því maður fær alltaf svo undraverða sýn á skapandi hæfileika frá öllum sviðum samfélagsins og alls staðar að úr heiminum. Samtalið verður ótrúlegt.

Hvað varðar verkin mín, þá verð ég alltaf fyrir áhrifum af rannsóknum mínum á hinu náttúrulega landslagi, hvort sem þau áhrif eru svo skjalfest á einn eða annan hátt. Hver birtingarmynd frumefna vekur margar ósjálfráðar hugmyndir sem eru stundum frumstæðar og stundum mjög abstrakt. Ég fæ aldrei slíkar hugmyndir í Montreal.

Ég safna hlutum, ég syng hluti, ég anda. Ég skrifa. Ég nærri mig með hlutum frá íslenskum jarðvegi. Ég fer alltaf að veiða og kem aftur með nýjan fisk í sameiginlega eldhúsið svo allir geti borðað hann saman. Það er góð tilfinning að snúa aftur til Íslands, hitta vini mína og heimsækja SÍM aftur ... eins og þetta sé mitt annað heimili. Ég reyni að tala íslensku og hlæ að sjálfri mér því mér finnst ég skilja málið. Ég hef sérstök tengsl við nokkrar fjölskyldur hér sem hafa boðið mig velkomna á heimili sín og ég hef lært margt um menningarlega sjálfmynd Íslendinga fyrir vikið. Ég bý til list sem ég er stolt af ... það er eitthvað ósvikið við hana.

*Sástu einhverjar sýningar sem höfðu áhrif á þig á meðan þú dvaldir á Íslandi?*

Ég man að ég sá vídeóverk Gabríelu Friðriksdóttur í fyrsta sinn og var agndofa af hrifningu. Ég er hrifin af íslenskri abstraksjón, hvort sem það eru teikningar eða málverk, textill eða tónlist ... hún virðist spretta eins og sameindir upp af anda náttúrunnar. Þetta er kjarni sem er erfitt að lýsa nema þú komir hingað og andir að þér loftinu og leyfir honum að síast inn.

*Hefurðu myndað einhver ný tengsl sem gætu gagnast þér?*

Ég hef hitt marga íslenska listamenn og þeir eru mjög forvitnir um það sem er að gerast utan Íslands. Vitanlega á ég nokkra mjög nána vini í Reykjavík sem eru mér kærir og ég mun halda sambandi við þá fyrir lífstíð.

Mér hefur líka alltaf fundist ég velkomin í SÍM gestavinnustofuna hvenær sem ég hef fundið þörf til að snúa aftur og skapa og ég er enn í sambandi við marga alþjóðlega listamenn sem ég hef hitt á gestavinnustofunni á Íslandi allt frá árinu 2009. Ég vona að ég geti einn daginn komið og miðlað þekkingu minni sem leiðbeinandi og myndlistar-

maður við Listaháskóla Íslands, því ég er kennari á sviði intermedia og nýmiðlalistar.

Í mörgu af því sem ég geri, í hljóð og gjörningalist sérstaklega, leiðir eitt af öðru og ég geri mér grein fyrir þörfinni á að þýða, umbreyta og kanna hvernig allt skarast: skipulega, á gagnrýnin hátt og í gegnum samvinnu. Ég myndi gjarnan vilja komast í samband við íslenska nemendur og listasamfélagið allt í því skyni að miðla þessari aðferðafræði.

*Var eitthvað sem kom þér á óvart við íslensku myndlistarsenuna?*

Íslenska listasamfélagið virkaði sem mjög náinn hópur fólks sem tengdist í gegnum örstutta móðerníska sögu og einstakt tungumál mótað stílrænt og formlega af náttúru og veðurfari.

Tónlistarsköpun Íslendinga er stórkostleg ... og minnir um margt á grasrótarmhverfið í tónlistarsenunni hér í Montreal, t.d. Arcade Fire. Þetta er mjög náð samfélag og framúrsteftnulegt og því í stöðugri mótun. Ég lærði mikið um sögu íslenska formalismans við að sjá hvernig tungumál hans þróaðist, til dæmis í gegnum safneignina á Listasafni Íslands. Íslenskir listamenn taka mikið hver frá öðrum, bæði á vitrænan og sjónrænan hátt, og hafa aðgang að ótal áhugaverðum rýmum og hátíðum til að þróa verkefni sín.

Það er hins vegar ekki auðvelt fyrir útlendinga að komast inn í fræðilega og faglega myndlistarheiminn á Íslandi. Ég vona samt að það breytist. Ég hef verið mjög heppin því íslenskir listamenn hafa boðið mér að taka þátt í hópverkefnum. Það væri einnig frábært að fá tækifæri til að starfa sem gestakennari við Listaháskólann og deila þannig nýrri þekkingu á sviði nýmiðla og rafrænnar listar. Ég held að það gæti verið mjög spennandi fyrir alþjóðlega listamenn.



*Ljósmynd Juliana España Keller*

# VINNUSTOFAN

*Sigga Björg Sigurðardóttir*

*Nýlendugata 14*



*Ljósmyndir Sigga Björg Sigurðardóttir*

*„Ég bara einhvern veginn teiknaði  
mig áfram og endaði hér“*

#### *Menntun/bakgrunnur*

MFA frá The Glasgow School of Art (2004),  
BA í myndlist/málun frá LHÍ (2001)

#### *Miðill*

Teikning fyrst og fremst. Ég nota líka vídeó/stop motion animation, hljóð, texta og skúlptúr, en í raun er allt unnið út frá teikningu á einn eða annan hátt.

#### *Hvaða verkefni eru framundan hjá þér?*

Nýlega kláraði ég vídeó/stop motion teiknimyndina *Diamonds* sem ég sýndi í Norræna húsinu í janúar en er núna komin á kaf í nýja seríu af teikningum og skúlptúrum. Ég er að undirbúa komandi sýningar sem eru bæði hérlandis og erlendis. Mér var boðið að sýna teiknimyndina mína *A Story of Creation* (2013) á Rotterdam International Film Festival nú í ár og í kjölfarið hefur mér verið boðið að sýna á hinum ýmsu



kvikmyndahátíðum. Það kemur mér algjörlega á óvart þar sem ég hef alltaf litið á teiknimyndirnar mínar sem tilraunir frekar en fullgerð verk. Ég ætla svo að flýja hversdaginn og vinnustofuna mína í maí og vera í gestavinnustofunni á Skriðuklaustri í mánuð.

*Hversu mikilvægt er fyrir þig að vera með vinnustofu?*

Nauðsynlegt. Allt sem ég geri krefst mikils pláss og mér finnst mikilvægt að hafa allt út um allt og undirlagt þegar ég er að vinna. Stundum er allt í rúst og þá þarf það að vera þannig til að búa til réttar aðstæður. Þetta er heilagt rými þar sem ekki er hægt að taka tillit til neins annars en listarinnar.

*Lýsing á vinnustofunni*

Orka, óreiða, uppáhellst staðið kaffi, hrúgur af alls konar drasli og dóti, friður, tónlist, stór gluggi, útsýni út á sjó og inn í hótélherbergin á Marina Hotel ...

*Hvert er markmiðið/toppurinn í starfinu?*

Toppurinn í starfinu er að hella upp á kaffi á vinnustofunni, setja tónlist í botn og teikna stjórnlaust í marga klukkutíma án þess að hugsa um neitt. Markmiðið er að gera það alltaf.

*Af hverju ertu myndlistarmaður?*

Ég hef alltaf teiknað svo mikið að það jaðrar e.t.v. á köflum við maníu. Ég byrjaði á því þegar ég var pínulítill og hef teiknað alla tíð síðan. Ég var sem sagt mjög góð að teikna og fór þess vegna í listaskóla. Ég fór ekki inn í myndlist af neinum sérstökum myndlistaráhuga. Hafði í raun bara áhuga á að teikna en áhuginn á myndlist kom svo seinna. Ég tók aldrei meðvitanda ákvörðun um að verða myndlistarmaður heldur. Ég bara einhvern veginn teiknaði mig áfram og endaði hér, veit aldrei hvað gerist næst.

*Í fullkominni veröld væri myndlist ...*

Fullkomlega fullkomin og óspennandi. Ég held að listin í ófullkominni veröld sé pottþétt meira spennandi.

*Mottó*

Teikna meira hugsa minna.

*Áhrifavaldar*

Fólk, bæði leiðinlegt og skemmtilegt fólk, venjulegt fólk, skrítið fólk, galdrafólk, andstæður, óþægindi, húmor, hryllingur, gleði, hömluleysi, tryllingur, eirðarleysi, stjórnleysi, tilfinningar og flest sem er ófullkomlið.

*Hvað er SÍM fyrir þér?*

Félag sem hugsar um og passar upp á praktíska og skynsamlega hluti sem ég hef ekkert vit á.

*Af hverju gerðist þú félagi í SÍM?*

Mér var sagt að það væri skynsamlegt.

*Hvaða kostir eru við það að vera félagi í SÍM?*

Fyrst og fremst að geta leigt vinnustofur SÍM. Ég hef leigt vinnustofu af SÍM í mörg ár, fyrst á Seljavegi og svo núna á Nýlendugötu. Það er mikill lúxus að þurfa ekki að hugsa um hluti eins og að tengja internet, borga hita og rafmagn og alla þá leiðinlegu hluti sem maður þarf oft að vesenast í sem leigjandi. Ég hef líka sótt um og fengið Mugg, ferðastyrk SÍM, nokkrum sinnum í gegnum tíðina og bara átt í jákvæðum samskiptum við félagið.

*www.siggabjorg.net*



*Sigga Björg Sigurðardóttir*



*Stilla úr teiknimyndinni „Diamond“*

# Listin og tjáningarfrelsið

*Gunnar Hersveinn rithöfundur*



*Eyjabakka gjörningur" 1999. Rúrí og Harpa Arnardóttir leiddu gjörninginn, ljósmynd Guðmundur P. Ólafsson*



*„Listin gegnir þýðingarmiklu hlutverki í samfélaginu því listaverk geta leyst fólk úr spennitreyju ótta, kúgunar og fordóma.“*

Listin er máttarstólpi tjáningarfrelsis. Hún sækir orkuna í sköpunarkraftinn sem rennur í æðum fólks. Listafólk beitir gáfu sinni og skapar verk sem hafa form og öðlast merkingu þegar þau eru móttækin í samfélaginu. Listin ræktar lífið með hugrekki og hugsjónum og spyrnir gegn eyðileggingu.

Tjáningarfrelsið vill fara yfir landamæri án þess að vera með vegabréf og tilskilin leyfi. Það stekkur yfir aðskilnaðarmúra undir skothríð andstæðra skoðana. Tjáningarfrelsið er undir smásjá í öllum samfélögum. Viðbrögðin geta verið miskunnarlaus þegar frelsið fer út fyrir tilsett mörk, þegar einhver ögrar með listinni og brýtur hin helgu vé. Listin ver mennskuna og særir engan nema þann sem móðgast og afhjúpast.

Allir geta verið fulltrúar tjáningarfrelsis, aðeins ef þeir vilja, en til að beita því og verja það þarf ævinlega hugrekki, hugmyndaflug og skilning á afleiðingum þöggunar. Sá sem gengur undir fána tjáningarfrelsis þarf að vera viljugur til að berjast fyrir frelsi annarra til að tjá skoðanir sínar.

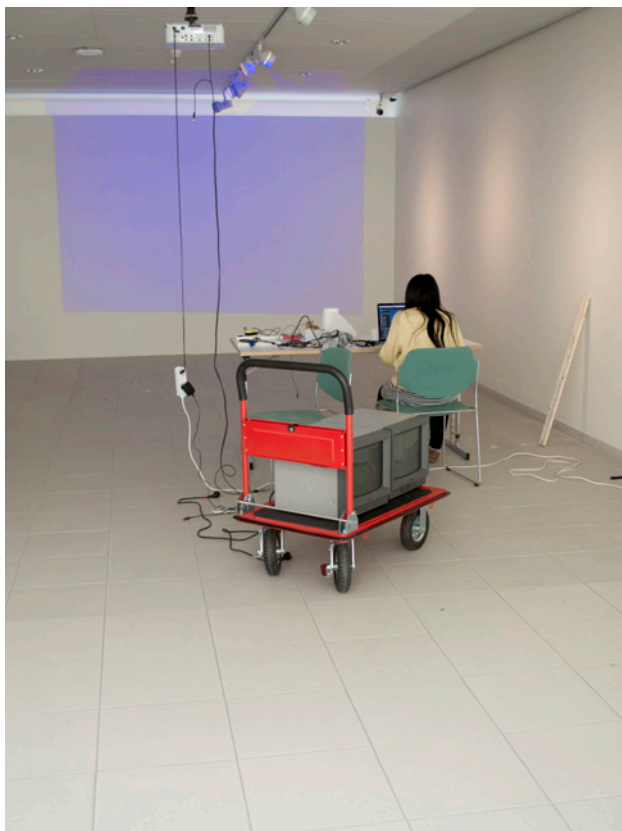
Listafólk ætti alls staðar að vera frjálst til að skapa þau verk sem það vill. Það hefur málfrelsi, ritfrelsi, myndfrelsi, tónfrelsi, hönnunarfrelsi, sviðslistarfrelsi, frelsi til að tjá sig án ótta og ritskoðunar og kúgunar, frelsi til að skapa óráð listaverk sem breyta samfélaginu.

Listafólk ruggar bátum og ruglar fólk í ríminu með verkum sínum, kemur því á óvart, opnar nýjar víddir og afhjúpar heimsku og þekkingarleysi. Listin gegnir þýðingarmiklu hlutverki í samfélaginu því listaverk geta leyst fólk úr spennitreyju ótta, kúgunar og fordóma. Listafólk nýtir tjáningarfrelsið m.a. til að vinna gegn ánaud annarra og leysa kraftinn úr læðingi. En það er ekki nóg að hafa frelsi, listafólk þarf að fá tækifæri, tíma og aðstæður til að vinna. Tækifæri til að skapa og starfa við það sem það leggur metnað og alúð í. Flestallir þurfa að öðlast þekkingu og fá æfingu til að virkja sköpunarkraftinn á áhrifaríkan hátt.

Hvert samfélag þarf á öflugum listafólki að halda, hvert samfélag þarf að styðja við list og tjáningarfrelsi ef það vill dafna sjálft. Sá stuðningur er ríkulega og daglega endurgreiddur með mikilvægum gjöfum sem bæta samfélagið, því listin er hreyfing sem er linnulaust að störfum. Það er sterkt samband milli listar og tjáningarfrelsis. Orðið listfrelsi sprettur umsvifalaust fram og það hrópar: „Verið ekki hrædd, notið frelsið til tjáningar með listrænum hætti. Ekki bíða til morguns!“

# MU-avtalet eða MU-samningurinn

*Ýrr Jónasdóttir Safnstjóri Ystads konstmuseum*



*Ekki er lengur spurt hvort listamenn fái eitthvað greitt fyrir að taka þátt í listasýningu á Ystads konstmuseum heldur hversu mikið.*

Fyrir nokkrum árum átti sér stað mikil umræða um það í Svíþjóð hvort og þá hvernig listamenn ættu að fá borgað fyrir að lána verkin sín til opinberra stofnana og hvort og þá hvernig þeir ættu að fá borgað fyrir þá vinnu sem felst í því að setja upp sýningu. Eftir mikinn þrýsting frá listamönnum og mikla undirbúningsvinnu var samningur, svokallaður MU-samningur,\* undirritaður árið 2009 af hálfu ríkisins og samtaka sænskra listamanna, hönnuða, iðnhönnuða, ljósmyndara og teiknara.

Samningurinn á að tryggja að ríkisstofnanir borgi listamönnum lágmarksgjald fyrir að sýna listaverk í þeirra eigu og setur fram viðmið um laun vegna undirbúningsvinnu. Allar ríkisstofnanir þurfa að hlíta samningnum en öðrum sýningaraðilum sem njóta opinberra styrkja er einnig ráðlagt að fara eftir honum.

Sem safnstjóri Ystads konstmuseum lagði ég til við bæjarstjórn Ystads að fjárveitingar til safnsins yrðu auknar svo hægt yrði að fylgja eftir markmiðum samningsins (en þar sem Ystads konstmuseum er ekki ríkisstofnun þarf safnið ekki að fara eftir samningnum). Safnið fékk helming þess fjár sem beðið var um árið 2011, en það þýddi að ég sem safnstjóri gat greitt lágmarksgjald til nánast allra listamanna sem sýna verkin sín á Ystads konstmuseum.

Greiðslur til listamanna hafa hins vegar sín áhrif á dagskrá safnsins. Við setjum til dæmis upp mun færri sýningar en áður og standa þær yfir í lengri tíma. Eins er dýrara að setja upp sýningar með mörgum listamönnum þannig

að þeim hefur fækkað. Við vorum með margar litlar einkasýningar með ungum listamönnum á árum áður en þeim hefur því miður einnig þurft að fækka. Fækkun sýninga hefur að sama skapi dregið aðeins úr aðsókn.

MU-samningurinn hefur enn sem komið er kosti og galla en til þess að koma á breytingum þurfum við að fórna einhverju. Stóra myndin er í raun einföld: Ef við höfum ekki efni á að borga listamönnum, höfum við ekki efni á að sýna verkin þeirra.

Frá því ég bað fyrst um aukafjárveitingu fyrir fjórum árum til að greiða listamönnum fyrir vinnu sína hefur viðhorfið breyst. Ég þarf ekki lengur að útskýra fyrir stjórnámálamönnum af hverju listamenn eigi að fá borgað fyrir að vinna með okkur, umræðan er komin á annað stig. Listamenn eru mun kröfuharðari en áður og við sýningarstjórar getum vísað í samninginn er við förum fram á hærra fjárframlag til reksturs safnanna.

Á hinn bóginn er ljóst að við eigum enn langt í land. Margar opinberar stofnanir hafa ekki fengið aukafjárveitingu, vísa til skorts á fjármagni og fara ekki eftir MU-samningnum. Ystads konstmuseum borgar enn sem komið er einungis lágmarks sýningargjald, eins og margar aðrar stofnanir.

Hvað sem þessu líður höfum við tekið skref fram á við og eitt er víst:

Án listamanna verður engin list til!

\* MU (Medverkans- och utställningsersättning)

MU-samningurinn kveður á um ákveðið lágmarksgjald, sem ekki er breytilegt. Í samningnum er verðskrá þar sem verð er reiknað út með hliðsjón af sýningarsal, hversu lengi sýningin stendur yfir og hversu margir listamenn taka þátt í henni. Lágmarks gjaldið er þó alltaf til staðar óháð lengd sýningarinnar. Í samningnum er líka mælt til þess að laun séu borguð fyrir undirbúning, svo sem fyrir fundi, opnun, uppsetningu á verkum og fyrir að framleiða ný verk.

Smellið hér til að lesa samninginn.

# Aðildarfélag

*Félag íslenskra samtímaljósmyndara*



*Bragi Þór Jósefsson. Kennslustofa, A.T. Mahan unglingskólinn úr myndröðinni Iceland Defence Force.*



„Í dag eru tæplega 30 meðlimir í félaginu og ýmislegt á döfinni. Í maí næstkomandi mun FÍSL taka þátt í pólsku ljósmyndahátíðinni WFFA í Varsjá og í júní mun félagið standa fyrir ljósmynda-sýningunni ÍSÓ á Ísafirði“

Framþróun framsækinnar fagurfræðilegrar ljósmyndunar á Íslandi og aukin virðing og skilningur á ljósmyndamiðlinum hafa verið markmið Félags íslenskra samtímaljósmyndara, FÍSL, frá stofnun þess árið 2007. Félagið er vettvangur til að ræða og kanna ljósmyndina sem listform.

FÍSL var stofnað árið 2007 af átta ljósmyndurum með það fyrir augum að auka vegsemd ljósmynda-miðilsins og vinna að því að ljósmyndurum á Íslandi takist að vinna að list sinni. Síðan þá hefur félagið staðið fyrir sýningum og viðburðum, meðal annars á Þjóðminjasafni Íslands, Ljósmyndasafni Reykjavíkur, í Norræna húsinu og Gallery Hippolyte í Helsinki þar sem sýningin *Frontiers of Another Nature* opnaði árið 2013. Auk þess hefur félagið átt í samstarfi við erlend ljósmyndafélög og stofnanir. European Borderlines var samstarfsverkefni milli fjögurra Evrópulanda þar sem ungir ljósmyndarar fengu tækifæri til að ferðast til annars þátttökulands og vinna þar ljósmyndaverk sem sýnd voru í viðkomandi löndum; Portúgal, Tyrklandi, Lettlandi og Íslandi.

Sýningin *Endurkast* opnaði árið 2008 í Þjóðminjasafninu með verkum eftir stofnmeðlimi FÍSL. Samhliða sýningunni kom út bókin *Endurkast – íslensk samtímaljósmyndun* með viðtölum Sigrúnar Ölbu Sigurðardóttur við ljósmyndarara auk heimspekilegra hugleiðinga Hjálmars Sveinssonar um verkin.

Ljósmyndahátíðin *Ljósmyndadagar* var haldin í fyrsta sinn í febrúar 2012 í samstarfi við Ljósmyndasafn Reykjavíkur og fer hún nú fram á tveggja ára fresti. Hátíðin hefur það að markmiði að stuðla að metnaðarfullum ljósmyndasýningum fyrir almenning og ljósmyndaáhugafólk og einnig að gefa íslenskum ljósmyndurum tækifæri til að kynna verk sín fyrir erlendum og innlendum sýningarstjórum og fagfólki í greininni í svokallaðri ljósmyndarýni (e. portfolio review).

Veturinn 2012-2013 stóð félagið fyrir fyrirlestraröð í Þjóðminjasafni Íslands þar sem fræðimönnum og listamönnum var boðið að spjalla saman um ljósmyndaverk. Sköpuðust þar fræðandi og skemmtilegar umræður um ljósmyndina sem listmiðil.

Í dag eru tæplega 30 meðlimir í félaginu og ýmislegt á döfinni. Í maí næstkomandi mun FÍSL taka þátt í pólsku ljósmyndahátíðinni WFFA í Varsjá og í júní mun félagið standa fyrir ljósmyndasýningunni ÍSÓ á Ísafirði þar sem meðlimir félagsins sýna ný verk. Sýningin verður með óformlegu sniði og verður eins konar uppskeruhátíð með viðburðum og almennum skemmtilegheitum.



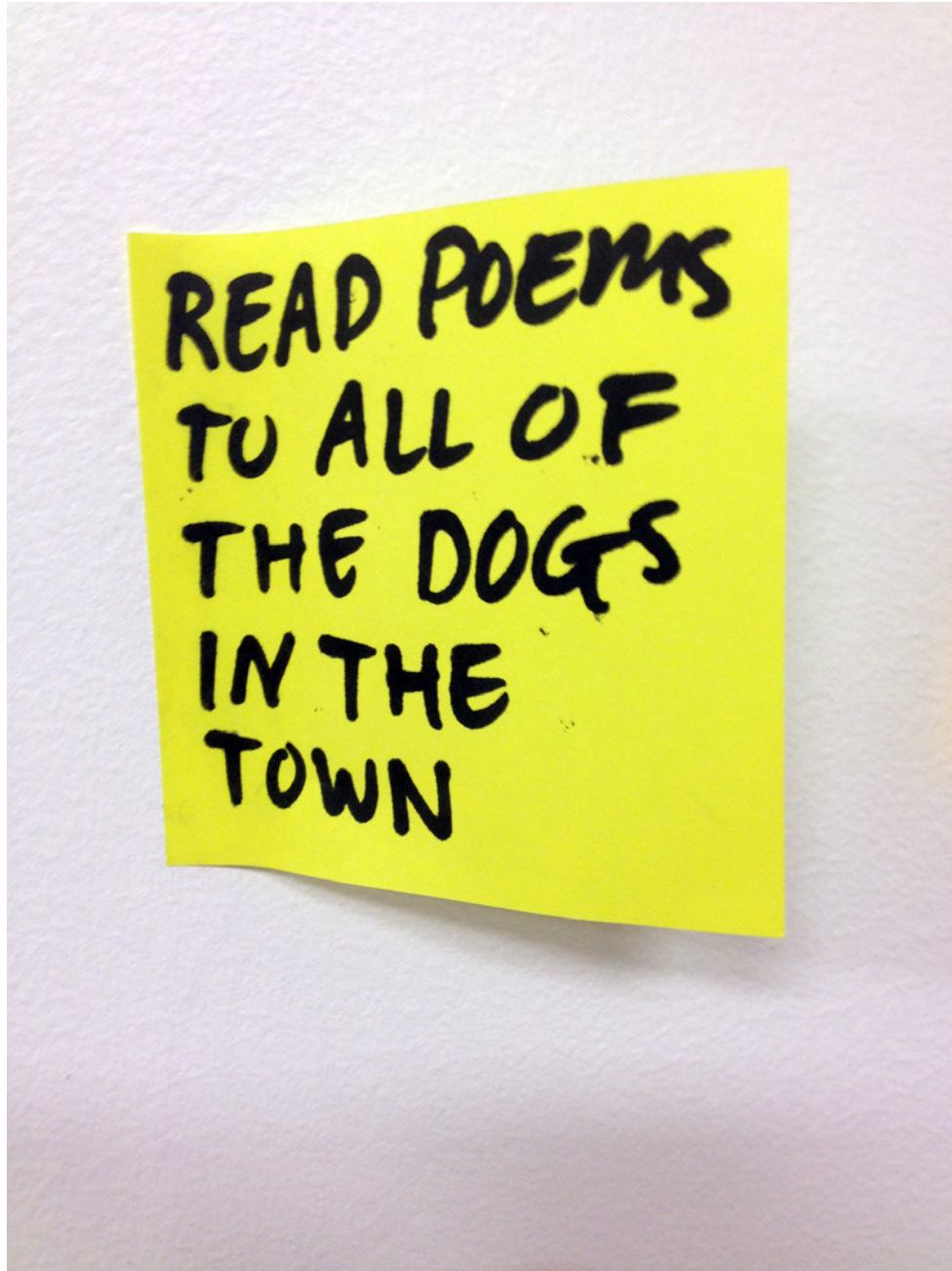
*Einar Falur Ingólfsson. Water Valley, from the series Shelter (Skjól).*



*Katrín Elvarsdóttir. Vanished Summer 3, from the series Vanished Summer.*

# Reitir

*Arnar Ómarsson og Ari Marteinnsson*



*Ljósmyndir Reitir*



Frá árinu 2012 hefur verkefnið Reitir boðið 73 einstaklingum víðsvegar að úr heiminum til Siglufjarðar í tilraunakennda nálgun á hina hefðbundnu listasmiðju. Reitir byggir á þeirri hugmynd að með því að leiða saman athafnasama einstaklinga með fjölbreyttan bakgrunn og sérkunnáttu nýtist ólík reynsla þátttakenda sem grunnur að spennandi og krefjandi samstarfi. Sem dæmi má nefna að stærðfræðingur, grafískur hönnuður og teiknari hafa unnið saman að hljóðskúlptúr.

Öll vinnan er staðbundin, og það á einnig við um rannsókn- og hugmyndavinnu. Þátttakendur mæta á staðinn án fyrirfram mótaðra hugmynda, með opinn hug gagnvart óeigingjörnu samstarfi og drifkraft til að skapa. Reitir er tólf daga verkefni sem skiptist í tvo hluta; fyrri hlutinn er þrjú dagar og tileinkaður rannsókn- og hugmyndavinnu en seinni hlutinn framkvæmd og úrvinnsla verkefna sem lýkur með opnun. Verkerlið er mjög frjálst og er seinni hlutinn alveg í höndum þátttakenda.

Hinn fullkomni þátttakandi er framtakssamur, samvinnufús, skapandi í hugsun, tekur sýna og er með ástríðu fyrir því sem hann gerir.

Siglufjörður er viðfangsefni þátttakenda og hafa þeir algjört frelsi til að nálgast bæinn á þann hátt sem þau kjósa. Meðal fyrri verkefna eru snjallsímaforrit, blaðaútgáfa, pop-up kaffihús, leturgerð, myndbandsverk, útiskúlptúr og margt fleira. Reitir er grunnur að skapandi alþjóðasamstarfi í þágu bæjarins en sýnileiki og samvinna við bæinn er mikilvægur hluti verkefnisins. Á hverju ári er leitast við að auka beint samband við bæjarbúa á skemmtilegan hátt. Hvert ár skora Reitir á Siglufjörð í fótbolta en einnig er hópnum skipt niður í litla hópa og þeim boðið í kvöldmat á heimili í bænum. Verkefnið er einnig miðjupunktur í vaxandi tengslaneti sem teygir sig þvert yfir heiminn. Hefur samstarf oft haldið áfram að Reitum loknum og sumir snúið aftur sem þátttakendur. Markmið Reita er að vera virkur partur af uppbyggingu Siglufjarðar sem áfangastaðar nýrra hugmynda gegnum þverfaglegt skapandi samstarf.

Alþýðuhúsið á Siglufirði hýsir verkefnið. Menningarráð Eyþings, Evrópa unga fólksins, Myndlistarsjóður og Fjallabyggð hafa styrkt verkefnið auk minni fyrirtækja í bænum.

*Minningarbrot*

# Tilurð SÍM

*Þór Elís Pálsson*

*Í dag virðist eins og SÍM hafi alltaf verið til og að hinar miklu rimmur á milli myndlistarmanna um strauma og stefnur hafi aldrei átt sér stað. Því er vel til fundið að rifja upp tilurð Sambands íslenskra myndlistarmanna sem var stofnað fyrir rétt rúmum 30 árum.*

Það er nokkuð langur tími í ævi hvers manns en engan veginn í tímatali listarinnar sjálfrar. Í þessum hugleiðingum mínum mun ég fara stuttlega yfir forsögu og tilurð SÍM, sem nú blómstrar sem aldrei fyrr.

Það er ekki hægt að rifja upp stofnun SÍM nema að minnast á Hagsmunafélag myndlistarmanna (HM), sem í dag er flestum gleymt og þeir sem yngri eru vita kannski ekki að hafi nokkurn tíma verið til. HM var stofnað vegna þess að flestum ungum framsæknum myndlistarmönnum var neitað um inngöngu í Félag íslenskra myndlistarmanna (FÍM). Ástæðan var sú að þeir stunduðu ekki þá list sem félagsmönnum var þóknanleg. Líklega er erfitt fyrir suma að skilja það í dag, en á þessum tímum var allt annað þjóðfélagsmynstur og landið okkar talsvert einangrað frá umheiminum hvað myndlistina varðaði og líklega aðrar listir líka. Ungir listamenn fylgdust þó vel með og bæði kynntu sér og fundu innra með sér nýja strauma sem ólguðu í hinum vestræna heimi. Það varð oft mikið þras um hugmyndafræði og stefnur og eftir áralöng átök ákvað hópur af þessum „utangarðsmönnum” að reyna að sameinast og nýta kraftana í að byggja upp betra listalíf hér á

landi. Því var Hagsmunafélag myndlistarmanna stofnað í þeim tilgangi að skjóta skjólshúsi yfir „landflótta” myndlistarmenn og sameina öll félögin undir einn hatt. Einnig var í lögum félagsins klásúla um að þegar það markmið næðist að stofnuð yrðu regnhlífarsamtök ætti að leggja HM niður.

Nýkominn frá námi í Hollandi, vorið 1982, var ég beðinn um að taka að mér formennsku í Hagsmunafélagi myndlistarmanna. Þá hafði Richard Valtingojer verið formaður frá upphafi. Hann hafði lagt á sig mikla vinnu og vildi stíga til hliðar. Ég hugsaði mig vel um, en lét tilleiðast og á aðalfundi var ég kosinn formaður. Með mér í stjórn voru m.a. Gylfi Gíslason og Guðrún Erla Geirsdóttir, Gerla. Við vorum sammála um að sinna aðeins einu verkefni og það var að sameina myndlistarfélögin í landinu. Haft var samband við alla formenn hinna myndlistarfélaganna og fljótlega tókst að koma á fundi. FÍM hafði ávallt verið mesta fyrirstaðan, en nú var kominn nýr formaður, Sigrún Guðjónsdóttir, Rúna eins og við þekkjum hana. Þær miklu deilur sem höfðu verið og stóðu að nokkru leyti enn yfir snertu hana lítið. Þannig að nú var kominn sam-

**Myndlistarmenn:****Stofnun sambands íslenskra myndlistarfélaga fyrirhuguð**

ÁKVEDIN hefur verið stofnun sambands íslenskra myndlistarfélaga og verður stofnfundur haldinn 20. nóvember sk. að Hótel Borg. Að stofnaninni standa eftirlín myndlistarfélög: Félag íslenskra myndlistarmanna, Hagsmunafélagið, Textilfélagið, Íslensk grafík, Myndhöggvarafélagið og Leirlistarfélagið, en alls hafa þessi félag inn- an sína vebanda u.þ.b. 250 manns.

Hin einstöku félag munu starfa eftir sem áður, en hlutverk heildarsamtakanna er að einbeita sér fyrst og fremst að hagsmunamálum félaganna.

A fundi með blaðamönnum, þar sem fulltrúar hinna einstöku félaga voru saman komnir, kom fram að stofnun samtakanna hefði verið lengi í deiglu, en fyrst í fyrra hefði málið komist á verulegt skrið. Ríkir mikill ein- hugur með mönnum um stofnun

þessara samtaka og enginn hefur farið „í fylu“, eins og einn úr hópnun orðaði það.

Var það hald manna á fundinum að ekki væri vanþörf á stofnunum slíkra samtaka sem ygnu markvisst að hagsmunabaráttu. Var á það bent að myndlistarmenn hér á landi byggju við mjög ótrygga afkomu, þar sem þeir væru háðir duttlungum hins frjálsa markaðar. Töldu fundarmenn að það væri ekki annað en sanngirniskrafa að skapa myndlistarmönnum tryggari afkomu með auknum starfsláunum og verkefnum á vegum hins opinbera. Var í því sambandi vitnað í kafla úr riti UNESCO, þar sem fjallað er um stöðu og rétt listamanna. Þar segir:

„Aðildarlöndunum ber að vernda og styrkja stöðu listamanna með því að líta svo á að vinna listamannsins, bæði í nýju

og hefðbundnu formi, sé þjóðfélagsleg nauðsyn. Aðildarlöndunum ber að meta þannig stórf listamanna að þeir fái notið sín og hljóði það fjárhagslega tryggð sem þeim ber fyrir starf sitt að menningarmálum.“

Eigi að síður vildu fundarmenn ekki gera lítið úr þeim árangri sem náðst hefði í hagsmunabaráttunni. Voru t.d. nefnd lög um listakreytingasjóð ríkisins sem samþykkt voru sí. vor, en aðalatriði þeirra er að 1% byggingarkostnaðar skal varið til skreytinga. Þá kom fram að verið er að endurskoða lög Listasafns Íslands og umræða er í gangi um launasjóð myndlistarmanna.

Af óleystum hagsmunamálum myndlistarmanna var m.a. nefnd krafan um dagleigu- og sýningargjöld fyrir verk sem sýnd eru á opinberum vettvangi. Þessi



Ljósmyndir M.B. Einarsson.

Fulltrúar myndlistarmanna sem voru á blaðamannafundinum í Norræna húsinu.

krafa er samnorrænt baráttumál listamanna um þessar mundir, og stendur nú yfir dreifing veggmynda um öll Norðurlönd með þessari kröfu skrifðri á öllum

Norðurlandamálunum. Er þetta gert í sambandi við 14. október, sem er baráttudagur myndlistarmanna á Norðurlöndum.

vinnu-grundvöllur til að nýta og hefja nokkuð flókið ferli til að sameina öll félögin. Það var mikið fundað og aðilar skiptu á milli sín verkefnum. Fyrsta hugmyndin var að leggja niður öll fagfélög og setja alla myndlistarmenn saman undir einn hatt. Lagalega var það ekki hægt og því varð úr að sett yrði á laggirnar fulltrúaráð allra félaganna og svo yrði stjórn samtakanna kosin á aðalfundi.

Vegna þessa hafði ég áhyggjur af stöðu félagsmanna í HM, vildi jafnvel breyta lögum þess og halda starfseminni áfram. Það var ekki hljómgrunnur innan félagsins fyrir þeim breytingum. Hver átti að verða þeirra málsvari innan stjórnar samtakanna eða á vettvangi þeirra? Niðurstaða vinnuhópsins varð sú að einstaklingur gat verið meðlimur að heildarsamtökunum. Ákveðið var að stilla upp fulltrúaráði þar sem fulltrúar frá öllum félögum hefðu sinn mann og síðan yrði einn kosinn á aðalfundi samtakanna fyrir einstaklingsaðila. Jafnframt átti að kjósa í stjórn samtakanna á aðalfundi þetta fyrirkomulag virðist hafa blessast ágætlega til að byrja með, en er líklega ónaúðsynlegt í dag.

Samband íslenskra myndlistarmanna var stofnað í nóvember 1982 á fjölmönnum fundi myndlistarmanna á Hótel Borg. Voru fundarmenn á einu máli um að framtíðin væri bjartari nú þegar allir snéru bökum saman til að styðja og styrkja myndlistina í landinu. Þessum 30 árum síðar er mér ljóst að þetta voru gæfuspor þó enn verði að berjast fyrir skilningi og réttinum að stunda alvöru myndlist hér á landi. Mörgu hefur líka verið áorkað, m.a. fengist gott húsnæði í hjarta borgarinnar, en þegar við hófum þessa vegferð þá fengum við smá aðstöðu í Ásmundarsal, frekar óhentugt húsnæði en gott til fundarsetu. Í dag er ég glaður að hafa lagt minn skerf til hagsmunamála myndlistarinnar og vona að þeim sem nú halda utan um taumana hjá SÍM gangi vel í að styrkja og standa vörð um myndlistina í landinu.

Þau félag sem stóðu að stofnun SÍM voru: Félag íslenskra myndlistarmanna, Myndhöggvarafélagið í Reykjavík, Íslensk grafík, Textilfélagið, Leirlistafélag Íslands og Hagsmunafélag myndlistarmanna, sem var svo lagt niður. Sigrún Guðjónsdóttir, Rúna, varð fyrsti formaður og nokkrir af okkur sem voru í undirbúningshópnum héldu áfram í fyrstu stjórn SÍM.

*Viltu auglýsa?*

*hafðu samband  
auglysingar@sim.is*



Jan Voss  
Með bakið að framtíðinni / With the Back to the Future  
14. mars - 10. maí / March 14<sup>th</sup> - May 10<sup>th</sup> 2015

Listasafnið á Akureyri  
Akureyri Art Museum  
www.listak.is



*Matthías Rúnar Sigurðsson*

*Vor í lofti*



*SÍM-Salurinn, Hafnarstræti 16  
Opit virka daga frá 10-16 til 24. apríl*



Eitt leiðir af öðru /// mars – maí 2015

/// ANNA HRUND MÁSDÓTTIR ///  
 DANÍEL BJÖRNSSON /// DAVÍÐ ÖRN  
 HALLDÓRSSON /// GUÐMUNDUR  
 THORODDSEN /// PÉTUR THOMSEN  
 /// RAGNAR KJARTANSSON /// SARA  
 RIEL /// ÞÓR SIGURÞÓRSSON ///

Gallery GAMMA

Garðastræti 37 /// 101 Reykjavík /// Sími 519 3300 /// [info@gallerygamma.is](mailto:info@gallerygamma.is) /// Opið 13-17 virka daga



*Sýninga- og viðburðarými.  
 Bergstaðastræti 25B,  
 kjallari.*

[www.ekkisens.wordpress.com](http://www.ekkisens.wordpress.com) - [ekkisens.syningarymi@gmail.com](mailto:ekkisens.syningarymi@gmail.com)

# English

~ Click on link icon

*The big picture*

*Steingrímur Eyfjörð*

*Parallel view*

*Kari Grétudóttir*

*Appeal*

*Guðbjörg R. Jóhannesdóttir*

*SÍM residency*

*Juliana España Keller*

*The studio*

*Sigga Björg Sigurðardóttir*

*Art and the freedom of expression*

*Gunnar Hersveinn*

*MU avtalet, or the MU contract*

*Ýrr Jónasdóttir*

*Member society - The Icelandic  
Contemporary Photography Association*

*Hallgerður Hallgrímsdóttir*

*Reitir*

*Arnar Ómarsson*

*Memoirs*

*Þór Elís Pálsson*

*~Click on the blue link icon  
to go to desired article~*



# The big picture

*Steingrímur Eyfjörð*



*The board of The Association of Icelandic Visual Artists (SÍM) has decided to map an overall view of Icelandic visual art.*

*“General discussions about the Icelandic visual arts world and ways to shake up and fix that which needs fixing have been one-sided, fractured, and lacking in co-operation between disciplines and fields”*

It is quite obvious that the current framework for visual arts does not correspond to the realities of working visual artists, and the same can be said about people in other fields; curators, art historians, teachers, and everyone who in one way or another is connected to the visual arts in Iceland. It is as if visual artists and those on the periphery of visual arts operate in a “Potemkin village,” where the framework of visual arts certainly displays a stunning façade, but rarely has anything behind it. This needs to change.

The map should enable people to see the big picture of Icelandic visual arts. It shows every aspect of the world of visual arts, as well as what should be grouped together and how those groups intersect, thus facilitating plans for change and refinement.

General discussions about the Icelandic visual arts world and ways to shake up and fix that which needs fixing have been one-sided, fractured, and lacking in co-operation between disciplines and fields. The biggest problem has been that many people have not been able to see the overall picture and understand the need to fine-tune the myriad sides of the artistic framework in co-operation with different parties involved in visual arts.

Those involved in visual arts frequently define their interests and their organization’s interests wrongly and therefore have a tough time realizing that in order for every aspect of the Icelandic visual arts world to evolve and come together, it is necessary to understand and define the links between agencies and parties outside their sectors and interests. Instead, those interests are often narrowly defined and, in some cases, parties are working against each other.

Mapping the big picture is SÍM’s contribution towards combining the visions of those who participate in the visual arts in Iceland. It is offered as an experimental basis of co-operation, but at the start each and every member of SÍM will participate in adding missing components and making suggestions to ensure the big picture of Icelandic visual arts will grow and develop. After the work of SÍM members is done, other parties of the visual arts scene will be asked to add to the map, augmenting understanding and co-operation.

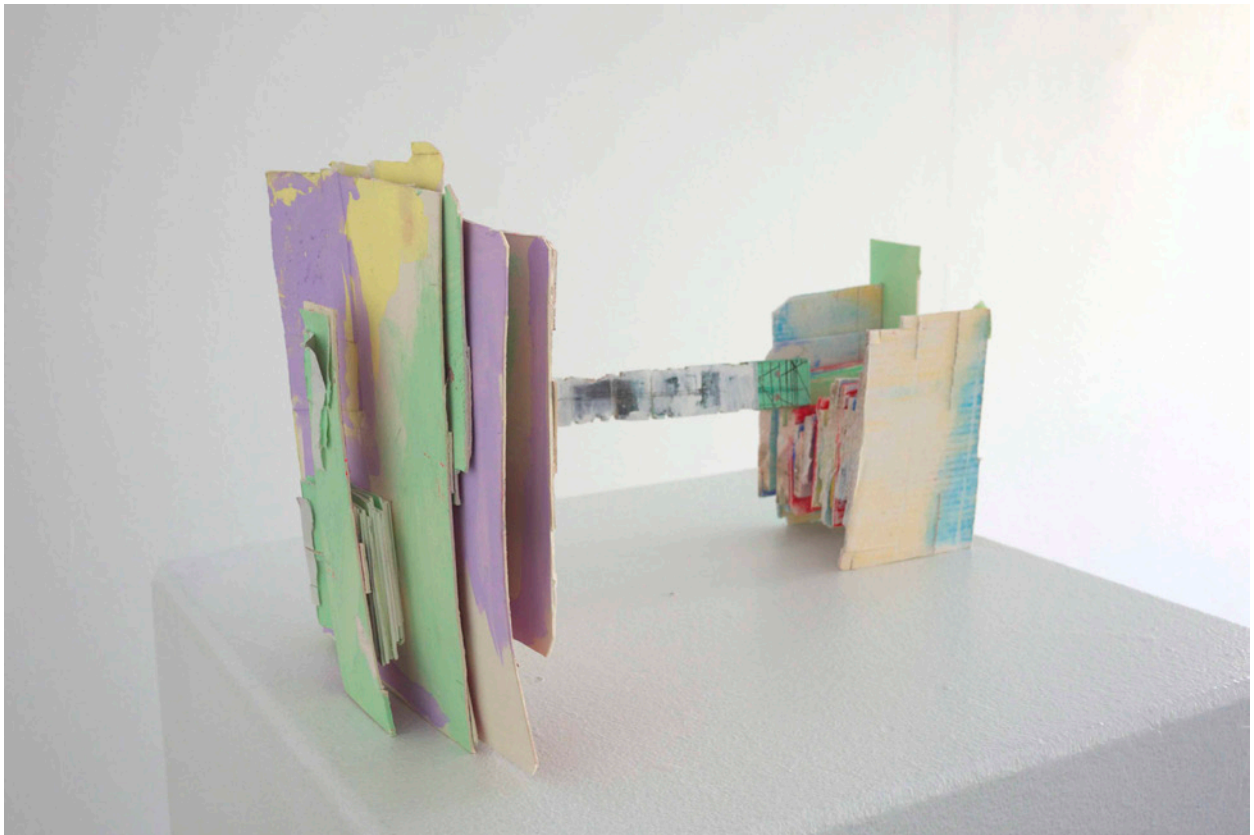
*<http://www.heildarmyndin.blogspot.com>*

*Kari Grétudóttir*

# Eygló

# Harðardóttir

## Parallel view



*Photos Eygló Harðardóttir*

*These days the artist Eygló Harðardóttir is exhibiting her work at Týsgallerí at Týsgata 3 in Reykjavík. The exhibition's title, Parallel views (Samsíða sjónarhorn), refers to a specific method of displaying three dimensions on a two dimensional surface without perspective, a technique used in Eastern classical art, architectural drawings and computer games.*



This connection to isometrics triggers ideas about a world where all dimensions are close and of equal importance.

Eygló works with visual phenomena. Exploration of that kind is never the endpoint of her works, however, but rather one of many parallel dimensions in a multi-layered process. Phenomena like afterimages evoke questions like what impressions or events from the surroundings elicit ideas and whether it is even possible to comprehend that relationship or the function between inner and outer reality. The works in the exhibition which refer to architecture are reminiscent of ruins or abandoned farms where the inner and the outer have merged or nature rejoined the man-made. The afterimages and the impressions are there like material phenomena and real events although they possibly exist on a “finer” frequency and are not defined by time and space. Each image calls for another and a color conjures an opposite color like some kind of a perverse echo or rather a reply.

Eygló uses delicate and pliable materials but the process is safe and stable and the materials strengthen during the process. One of the works, a type of wind gauge, is more reminiscent of a horizontal millwheel than a traditional wind gauge which turns without resistance. The works have gone through numerous permutations during the process and encompass these transformations. The process is transparent and the raw quality of the works keeps all options open. The spectator needs to be susceptible to tiny aspects like the granulated edge of a paper which serves as a gateway into the work because it literally opens up the material, creating a fusion between the work and the spectator. The exhibition works (painted sculptures/three-dimensional paintings) thus have a direct physical effect and need to be experienced. They are open, both the materials and the interpretations; they are penetrable.

# Appeal

*Guðbjörg R. Jóhannesdóttir*



*Photos Guðmundur Ingólfsson*

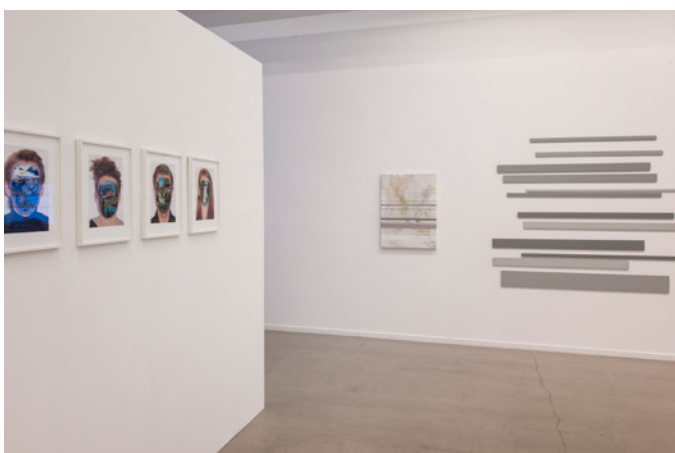
*For the exhibition Appeal (Ákall), the curator Ásthildur B. Jónsdóttir has chosen works by sixteen artists that all share a common appeal for contemplation and awareness that people are interdependent and that they are an intrinsic part of nature and their surroundings, both manmade and natural.*



Through its perception of reality, mankind shapes its surroundings, finding meaning in the myriad connections in the space between itself and reality. But at the same time, we are absorbing the influences of the environment and the meanings others have placed on those connections.

The first piece of *Appeal* that welcomes those who walk into Listasafn Árnesinga is Icelandic Birds (Íslenskir fuglar) by Bryndís Snæbjörnsdóttir and Mark Wilson. The piece challenges the spectator to perceive the scientific systems that man has created in order to organize reality and categorize it; and to understand what effect those systems can have on our relationships to others. The Icelandic birds that stand majestic and exalted on shelves fit the classification system, but the Icelandic parrots do not and are placed off to the side, they do not get a shelf and are glued with tape to the old classification poster.

The appeal to perceive and be conscious of the power of the western classification system echoes throughout the works that leads the spectator on through the exhibition space. The works of Ólöf Nordal, Libia Castro & Ólafur Ólafsson, and Anna Línadal all highlight awareness of the system's power, leading the spectator into the middle of the exhibition space where the appeal to perceive the influence man has on nature through his systems continues. Rósa Gísladóttir and Hrafnkell Sigurðsson expose the consequences of a system where the impact of plastic use on the biosphere has started to raise fears in people's minds. Pétur Thomsen, Rúrí, and Eggert Pétursson each call on us to pay attention to the landscape and our relationship to it – how we connect to it through our situatedness, perception, and actions.



In the two spaces on each side of the middle, the spectator will find on the one hand, the greater context of human beings and their connections to society, and on the other hand the small context of personal connections. The first space offers a glimpse into the mutual effect society has on the individual and the individual has on society through the work of Gjørningarklúbburinn, Spessi, and Ósk Vilhjálmsdóttir. In the second space, the works of Ásthildur, Hildur Bjarnadóttir, Hildur Hákonardóttir and Ásdís Spanó call forth reflections on the influence of personal and emotional connections between people, generations, and between human beings and the landscape that oozes into their bodies and minds. The connections between generations are crystallized in the participation pieces by Gunnþís Ýr Finnbogadóttir and Ásthildur, where they create spaces for the younger generation to perceive a connection to the past through stories of the experiences of the older generation, while the older ones gain perspective into the hopes and dreams of future generations.

*Appeal* creates a greater awareness about the importance of rethinking the connections between man and nature, as well as a greater awareness about the importance of art when it comes to sharing these connections and creating space to perceive them and contemplate.

# SÍM residency

*Juliana España Keller*



*Photos Juliana España Keller*

*The Canadian Juliana España Keller describes herself as a nomadic artist pushing the boundaries of experimental sound & performance art, sculptural installation, intermedia and electronic arts. Recently she stayed at SÍM residency and gives us an insight into her stay.*

*Is this the first time you have done a residency?*

No. I have been to the SÍM residency several times since 2009, including the lovely one in Berlin. But the first residency that I participated in was in Florida, USA, at the Atlantic Center of the Arts with master artist Gillian Wearing when I was a graduate student at Concordia University in Montreal in 2003. It is always a thrill to receive an acceptance letter and it's a special feeling to know you are appreciated as an artist and at the same time know that you are going to experience this future unknown journey with an open heart.

*Why Iceland?*

Iceland has always been a place that fascinated me. I remember seeing the movie *101 Reykjavik* when I was younger and living in New York City at the time, and wanted to know more about this tiny island. It kind of felt like an exotic place to be immersed in. A tiny, quaint, but strong Nordic independent artistic community living on this tiny volcanic island in the middle of the ocean, yet embodied with a unique cultural richness of magical proportions, all manifesting itself in Reykjavik. It felt truly contemporary, yet a hybrid of the past and future fused into this mystical creativity. The experimental music scene left a big impression on my inner self. It was a kind of a magnetic pull in wanting to experience the landscape through the haunting music of Björk, Múm, Sigur Rós and Hildur Guðnadóttir to name a few.

*Where did you first hear about the SÍM Residency?*

I had just been invited to exhibit my work in Gothenburg, Sweden and therefore received the opportunity to go to Valand University to give an artist talk. I met several Icelandic artists who were completing their Masters of Fine Arts and was asked to come to their studios to talk about their artistic practices. In turn, they told me about the SÍM.

*First word you learned in Icelandic?*

Heima.

*What are you working on at the SÍM residency?*

I have created quite a few projects in Iceland that have been activated through performance interventions or experimental noise events where I have collaborated on several occasions with Icelandic artists. I enjoy collaboration and my practice is moving towards more socially engaged work. Each experience in Iceland has been unique and rewarding in terms of new knowledge and new creative processes.

Last August of 2014, I came to Reykjavik with my Montreal performance and experimental noise collective called Sonic Electric. We came to the SÍM to compose a new piece of improvisational electronic music and to perform in front of an Icelandic audience. We presented this new material at Mengi as part of our final exhibition and to celebrate the end of our residency.



*Do you feel that the residency and/or Iceland is affecting your work?*

It always does. The residency is such an interesting time since you always meet such an amazing kaleidoscope of creative talent coming from all walks of life, and from all over the world. The dialogue is incredible.

As for my work, I am always influenced by the investigations I make into the natural landscape, whether they are documented in some way or another. Each manifestation of a few elements triggers so many impulsive ideas that are sometimes primordial, and sometimes so abstract. I never feel these kind of conceptual ideas come to me when I am back in Montreal. I collect things, I sing things. I breathe. I write. I draw. I nourish myself with things from the Icelandic soil. I always, always, go fishing and bring back fresh-caught fish to the communal kitchen for everyone to eat. In returning to Iceland to see my friends and revisit SÍM, it feels good, authentic, and now a second home. I try to speak Icelandic and laugh at myself because I feel like I understand. I have a special bond to some families here who have opened up their home to me and I have learned so much about the Icelandic cultural identity in the process. I make art that I am proud of... it feels authentic.

*During your stay in Iceland, did you see any exhibitions that affected you?*

I remember seeing Gabriela Friðriksdóttir's videos for the first time and I was blown away. I love Icelandic abstraction, whether it be drawing or painting, textile or music. It feels like it comes from the spirit of nature in a very molecular way. It is an essence that is hard to describe unless you come here and breathe the air and let it get inside of you.

*During your stay, have you made any new connections you might benefit from?*

I have met many Icelandic artists and they are very curious about what is happening outside of Iceland. Of course, I have some very close friends who are dear to me in Reykjavík and I will be in touch with them for life. The SÍM residency has always made me feel so welcome whenever I feel the need to return and create, and I am still in touch with so many international artists that I have met in Iceland at

the residency since 2009. I am hoping one day to come and share my knowledge as an educator and visual artist at the Icelandic Academy of the Arts since I teach in the area of Intermedia and Cyber Arts.

Many of my activities in sound and performance art in particular, and in my open material practice, feed off each other and I realize the need to translate, transform, and investigate how they overlap: critically, collaboratively, and strategically. I would love to engage with Icelandic students and the art community at large in order to share this methodology.

*Was there anything about the Icelandic art scene that surprised you?*

I felt the Icelandic art community to be a tight-knit group of members linked by a very short modernist history and unique language stemming from nature and weather patterns that has developed over the years stylistically and formally.

In the discipline of music, they are astounding...it feels a little like the local Indie musical community here in Montreal, e.g. Arcade Fire. It is tight-knit and Avantgarde and so constantly evolving. I learned a lot about the history of Icelandic formalism by seeing this language developed through the permanent collection of paintings I have seen at the National Gallery and such. Icelandic artists feed off each other intellectually and visually and there are many interesting spaces and festivals available to develop their projects.

It is, however, not easy for a foreigner to get into the academic or professional gallery circuit without being Icelandic. I do hope that changes. I have been very lucky since I have had the opportunity to work in group projects that Icelandic artists have invited me to. Also, it would be great to have an opportunity to come and teach as a Visiting Artist to the Icelandic Academy in order to share new knowledge around new media culture and electronic arts.

I feel that this would be a really interesting exchange for international artists.



*Photo Juliana España Keller*

# The Studio

*Sigga Björg Sigurðardóttir Nýlendugata 14*



*Photos Sigga Björg Sigurðardóttir*

*“I just wanted to draw and then the interest in art came later.”*

## *Education/background*

MFA from The Glasgow School of Art (2004),  
BA in art/painting from Iceland Academy of the  
Arts (2001)

## *Medium*

Mostly drawing. I also use video/stop motion  
animation, sound, text and sculpture but in  
reality everything starts with the drawing in one  
way or another.

## *What projects are ahead for you?*

Recently I finished the video/stop motion ani-  
mation *Diamonds* which I exhibited at the Nor-  
dic House in January but now I'm busy with a  
new series of drawings and sculptures. I'm pre-  
paring for upcoming shows, here and abroad.  
I was invited to show my animation *A Story of  
Creation* (2013) at the Rotterdam International  
Film Festival this year and as a result I've been  
invited to show at various other film festivals.



This comes as a complete surprise to me because I've always seen my animations as experiments rather than completed works. Then I plan to escape the mundane and my studio in May and stay at the guest studio at Skriðuklaustur for a month.

*How important is it for you to have a studio?*  
Necessary. Everything I do demands plenty of space and it is important to me to have everything scattered all over the place when I'm working. Sometimes it's a complete mess and then it just has to stay that way to create the right setting. The studio is a holy space where I make no compromises and the work is the only thing that matters.

*Description of the studio in 20 words:*  
Energy, chaos, stale coffee, piles of all kinds of stuff, peace, music, a big window, view of the sea and into the rooms at the Marina Hotel ...

*What is the goal/highlight of the work?*  
The highlight is to make coffee at the studio, put the music on loud and draw relentlessly for many hours without thinking about anything. The goal is to always do this.

*Why are you an artist?*  
I've always been drawing so much that it bordered on mania, at least some of the time. I started when I was small child and have been drawing ever since. Since I was good at drawing I ended up going to art school. I didn't go because of any particular interest in art itself. I just wanted to draw and then the interest in art came later. I never consciously decided to become an artist either. The drawing kind of led me here and I never know what happens next.

*In a perfect world art would be ...*  
Completely perfect and uninteresting. I think the art of an imperfect world is much more exciting.

*Motto:*  
Draw more, think less.

*Influences:*  
People, boring and fun people, ordinary people, weird people, magic people, opposites, discomfort, humor, horror, joy, restlessness, madness, things and people that are out of control, all emotions and most things that are imperfect.

*What does The Association of Icelandic Visual Artists (SÍM) mean to you?*  
It is an association that thinks about and takes care of practical and sensible things I know nothing about.

*Why did you become a member of SÍM?*  
I was told it was sensible.

*What are the advantages of being a member of SÍM?*  
Mostly being able to rent the SÍM studios. I've rented a studio from SÍM for many years, first at Seljavegur and now at Nýlendugata. It's a great luxury not having to think about things like internet connections, paying for heat and electricity and all the boring stuff you often have to bother with as a tenant. I've also applied for and gotten Muggur, the SÍM travel grant, several times these past years and in general I've had a very positive relationship with the association.

*Website [www.siggabjorg.net](http://www.siggabjorg.net)*



From "A story of creation"

# Art and the freedom of expression

*Gunnar Hersveinn, author*



*Performance "Eyjabakkar", 1999, conducted by Rúi and Harpa Arnardóttir. Photo Guðmundur P. Ólafsson*



*“Art has a vital role to play in society because works of art can release people from the straightjacket of fear, oppression and prejudice.”*

Art is the pillar of freedom of expression. It draws energy from the creative energy coursing through people’s veins. Artists use their gift to create works which have form and gain meaning when they are received by society. Art cultivates life with bravery and vision and offers resistance against destruction.

The freedom of expression wants to traverse borders without the proper passports or necessary permits. It leaps over the walls of segregation under fire of opposing views. Freedom of expression is under scrutiny in all societies. The reactions can be merciless when freedom transgresses, when somebody defies with art and breaks down borders. Art defends humanity and wounds nobody but those who are offended and exposed. Everyone can be a representative of freedom of expression, as long as they want to, but to use it or defend it necessitates courage, imagination and understanding of the consequences of silencing. He who walks under the banner of freedom of expression needs to be willing to fight for the freedom of others to express their opinion. Artists everywhere should be free to create the art they want to create. They have freedom of speech, freedom of writing, freedom of visual arts, freedom of music, freedom of design, freedom of performing arts, freedom to express themselves without fear or censorship and oppression, freedom to create ambiguous art that transforms society.

Artists make waves and confuse people with their works, surprise them, open up new dimensions and expose stupidity and ignorance. Art has a vital role to play in society because works of art can release people from the straightjacket of fear, oppression and prejudice. Artists use their freedom of expression, e.g. to work for the liberation of others and unleash their power.

But freedom is not enough. Artists also need opportunity, time and the right circumstances for their work. An opportunity to create and work at that which is most important to them. Most of them need to acquire knowledge and training in order to harness the creative force in an effective way.

Each society needs powerful artists, each society needs to support art and freedom of expression if it expects to flourish. That support is handsomely reimbursed every day with important gifts that improve society, because art is a movement constantly at work.

There is a strong connection between art and freedom of expression. The word freedom of art instantly jumps forward and exclaims: “Do not be afraid, use the freedom of expression in an artistic way. Do not wait for tomorrow!”

# MU avtalet, or the MU contract

*Ýrr Jónsdóttir, director of Ystads Konstmuseum*



*No longer does anyone ask if artists are paid anything to participate in the art exhibitions at the Ystads Konstmuseum, only how much. Ystads Konstmuseum is a small art museum run by the town of Ystad, in South Scania in Sweden.*

*“The purpose of the contract is to ensure that state institutions pay artists a minimum fee for displaying art work belonging to them and to set a standard for payment for the preparation work. “*

A few years ago a large debate went on in Sweden about if and how artists should be paid for lending their works to public institutions, and if and how they should be paid for the work of putting together an exhibition. After much pressure from artists and a great deal of preparation, a contract, the so-called MU contract\*, was signed in 2009 by the state and the association of Swedish artists, designers, industrial designers, photographers, and graphic designers. The purpose of the contract is to ensure that state institutions pay artists a minimum fee for displaying art work belonging to them and to set a standard for payment for the preparation work. All state institutions have to abide by the contract, but other institutions that receive public funding are also advised to follow it.

As the director of Ystads Konstmuseum I proposed to the Ystad government that funding for the museum be increased in order to follow the objective of the contract (Since Ystads Konstmuseum is not a state institution, it is not bound by the contract). The museum received half of the money it asked for in 2011, which meant that I as director could pay the minimum fee to almost all artists who displayed their works at the Ystads konstmuseum.

However, payments to artists have an effect on the museum's program. One consequence is that exhibitions are far fewer in number and stay open much

longer. It is also more expensive to stage group exhibitions with many artists, so they have been cut down. We used to have many small private exhibitions with young artists, but unfortunately we have had to reduce their number as well. Cutting down on exhibitions has resulted in less attendance. The MU contract still has both advantages and disadvantages, but in order to effect change we have to make sacrifices. The big picture is in fact simple: If we cannot afford to pay artists, we cannot afford to exhibit their works.

Since I first asked for an additional allocation of funds four years ago in order to pay artists for their work the attitude has changed. I no longer have to explain to politicians why artists should be paid for working with us. The discourse is now at another level. Artists are more decisive in their demands and we directors can refer to the contract when we demand increased funding for the museums. On the other hand it is clear that we still have a long way to go. Many public institutions have not received an additional allocation of funds and do not abide by the MU contract. Ystads Konstmuseum still only pays the minimum exhibition fee, like many other institutions.

Despite this we have taken an important step forward and one thing is clear: Without artists, there will be no art!

\* MU (*Medverkans och Utställningsersättning*)

The MU contract stipulates a minimum fee which cannot be altered. The contract includes a tariff where the fee is calculated with regard to the size of the institution, the duration of the exhibition and how many artists participate. The minimum fee however, is always unconditional.

The contract also states that payments should be made for preparations, such as meetings, openings, installing of works, and for producing new work. A copy of the contract framework can be found at [http://www.kulturradet.se/Documents/Nyheter/2014/MU\\_eng.pdf](http://www.kulturradet.se/Documents/Nyheter/2014/MU_eng.pdf)

# Member society

*The Icelandic Contemporary Photography Association*

*www.fisl.is*



*Ívar Brynjólfsson. From the series Workplaces of real men and a few alters (Vinnustaðir alvöru karla og nokkur ölturu).*

*The advancement of progressive aesthetic photography in Iceland, and increased respect and understanding of photography as a medium has been the goal of The Icelandic Contemporary Photography Association (FÍSL) since it was formed in 2007. The association is a platform for discussion and research of photography as an art form.*

FÍSL was formed in 2007 by eight photographers in order to heighten the profile of photography as a medium and enable photographers in Iceland to practice their art. The association has since then organized a number of exhibitions and events, e.g. at the National Museum of Iceland, and Gallery Hippolyte in Helsinki, where the exhibition *Frontiers of Another Nature* opened in 2013. Additionally, the association has collaborated with foreign photography associations and institutes. European Borderlines was a collaboration between four European countries, Portugal, Turkey, Latvia, and Iceland, where young photographers were given a chance to travel to another participating country and create a photo project to be displayed in all four countries.

The exhibition *Reflection (Endurkast)* opened in 2008 at the National Gallery of Iceland, showcasing works by the founding members of FÍSL. The book, *Reflection – Icelandic Contemporary Photography*, was published concurrently with the exhibition and contained Sigrún Alba Sigurðardóttir's interviews with the photographers, as well as Hjálmar Sveinsson's philosophical thoughts about the pieces.

The photography festival, Photography Days, was hosted for the first time in February 2012 in collaboration with the Reykjavík Photography Museum, and is now held biannually. The festival aims to promote ambitious photography exhibitions for the public and photography enthusiasts, as well as giving Icelandic photographers a chance to introduce their works to foreign and domestic curators, and professionals in the field, for a portfolio review.

In the winter of 2012-13, the association hosted a series of lectures at the National Museum of Iceland where scholars and artists were invited to discuss photography. This resulted in a lively and educational debate about the photograph as an art form.

The association numbers close to 30 members today and has various events on the horizon. Next May FÍSL will participate in the Polish photography festival WFFA in Warsaw, and in June the association will host the photography exhibition *ÍSÓ* in Ísafjörður, where members of the association exhibit new pieces. The exhibition will be informal and serve as a kind of showcase, with events and general merriment.



*Bórdís Erla Ágústsdóttir. Krissa and Dimma from the series Stories from Reykjavík (Sögur frá Reykjavík).*

# Reitir

*Arnar Ómarsson*



*Photos Reitir*

*Since 2012, Reitir have invited 73 individuals from all around the globe to Siglufjörður, Iceland, to participate in an experimental approach to the traditional art workshop.*

Reitir's methodology is rooted in a cross-disciplinary collaboration between enthusiastic professionals, where their different skills and knowledge lay the foundation for a critical and challenging project. As an example, a mathematician, a graphic designer, and an illustrator collaborated together on a sound sculpture.

The complete work flow happens at Siglufjörður, including the conception of ideas and their production. Participants arrive with no preconceived ideas and are ready for a selfless collaboration and inspiring atmosphere. The duration of the project is 12 days, split into two sections. The first section is dedicated to exploration and concept sessions, while the second section is for conception and production that ends with an opening. The workflow is very open, as the second section is completely in the participant's hands.

The ideal participant is productive, keen on collaborations and risk taking, creative, and passionate about their practice. The town of Siglufjörður is the collaboration's topic, though the participants are free to create their own angle. Past projects have included a smartphone app, publications,

pop-up cafés, typefaces, video works, and public space sculptures to name a few. Reitir is a platform for socially aware, creative workflow on an international basis. Direct collaboration with local residents is vital for the project's development, and visibility is significant to the production. Reitir challenges the locals to an annual football match as well as sending participants in small groups to local families for dinner. We seek out new ways to engage with local residents every year. The project is the core of a growing international network that often generates continued collaborations and projects elsewhere, and some participants have taken part more than once. Reitir's aim is to be an impactful part of Siglufjörður's cultural landscape by building a solid platform that generates new ideas through cross-disciplinary collaborations.

Reitir is hosted by Alþýðuhúsið Culture House in Siglufjörður and has in addition been funded by Eyþing Culture Fund, EUF, Iceland Art Fund, Council of Fjallabyggð and local businesses.



# The origin of SÍM

*Bór Elís Pálsson*

*Today it seems as if SÍM has always existed and the great strife between artists about trends and movements never existed in Iceland. It is therefore in order to recollect the origins of The Association of Icelandic Visual Artists (SÍM) which was founded just over 30 years ago. It is a long time in a person's life but not at all on art's calendar. During these ruminations I will give an overview of the history and origin of SÍM, which flourishes now more than ever.*

You cannot view the founding of SÍM without mentioning the Interest Organisation of Visual Artists (Hagsmunafélag myndlistamanna, or HM), which is all but forgotten today and the younger generation maybe never knew existed. HM was founded because most of the young progressive artists had been denied access to the Society of Icelandic Artists (Félag íslenskra myndlistarmanna or FÍM). The main reason was they did not practice the type of art deemed acceptable to other members. It may strike people as strange now but the social structure at the time was completely different and our country was fairly isolated from the rest of the world with regard to visual arts as well as other types of art. Young artists stayed abreast though and both explored and discovered within themselves fresh currents which coursed through the Western world. A lot of bickering would ensue, concerning ideology and movements, and after years of conflict a group of those “outsiders” decided to try to

unite and utilize their strength in building a better art environment in this country. Thus the Interest Organisation of Visual Artists was formed in order to provide shelter for “exiled” artists and unite all the groups under one roof. A clause in the statute stated that once an umbrella organization was formed HM would be disbanded.

I was asked to take over as chairman of the HM board just after I finished studying in the Netherlands in spring 1982. At the time Richard Valtingojer had been chairman since its inception. He had done great work and wanted to step aside. I thought long and hard but in the end relented and was voted chairman at an annual meeting. With me on the board were, among others, Gylfi Gíslason and Guðrún Erla Geirsdóttir (Gerla). We agreed to focus on one goal exclusively: To unify all the visual artist groups in the country. We contacted all the chairmen of the other groups and quickly



**Myndlistarmenn:****Stofnun sambands íslenskra myndlistarfélaga fyrirhuguð**

ÁKVÆÐIN hefur verið stofnun sambands íslenskra myndlistarfélaga og verður stofnfundur haldinn 20. nóvember nk. að Hótel Borg. Að stofnuninni standa eftirtalin myndlistarfélög: Félag íslenskra myndlistarmanna, Hagsmunafélagið, Textílfélagið, Íslensk grafík, Myndhöggvarafélagið og Leirlistarfélagið, en alls hafa þessi félög innan sinna vébands u.p.b. 250 manna.

Hin einstöku félög munu starfa eftir sem áður, en hlutverk heildarsamtakanna er að einbeita sér fyrst og fremst að hagsmunamálum félaganna.

A fundi með blaðamönnum, þar sem fulltrúar hinna einstöku félaga voru saman komnir, kom fram að stofnun samtakanna hefði verið lengi í deiglu, en fyrst í fyrra hefði málið komist á verulegt skrið. Ríkir mikill einhugur með mönnum um stofnun

þessara samtaka og enginn hefur farið „í fylu“, eins og einn úr hópnun orðaði það.

Var það hald manna á fundinum að ekki væri vanþörf á stofnun slíkra samtaka sem ynnu markvisat að hagsmunabaráttu. Var á það bent að myndlistarmenn hér á landi byggju við mjög ótrygga afkomu, þar sem þeir væru háðir dattlungum hins frjálsa markaðar. Töldu fundarmenn að það væri ekki annað en sanngirniskrafa að skapa myndlistarmönnum tryggari afkomu með auknum starfslaunum og verkefnum á vegum hins opinbera. Var í því sambandi vitnað í kafla úr riti UNESCO, þar sem fjallað er um stöðu og rétt listamanna. Þar segir:

„Aðildarlöndunum ber að vernda og styrkja stöðu listamanna með því að lita svo á að vinna listamannsins, bæði í nýju

og hefðbundnu formi, sé hjóðfélagsleg nauðsyn. Aðildarlöndunum ber að meta þannig störf listamanna að þeir fái notið sín og hljóti það fjárhagslega öryggi sem þeim ber fyrir starf sitt að menningarmálum.“

Eigi að síður vildu fundarmenn ekki gera lítið úr þeim árangri sem náðst hefði í hagsmunabaráttunni. Voru t.d. nefnd lög um listakreytingasjóð ríkisins sem samþykkt voru sl. vor, en aðalatriði þeirra er að 1% byggingarkostnaðar skal varið til skreytinga. Þá kom fram að verið er að endurskoða lög Listasafns Íslands og umræða er í gangi um launasjóð myndlistarmanna.

Af óleystum hagsmunamálum myndlistarmanna var m.a. nefnd krafan um dagleigu- og sýningargjöld fyrir verk sem sýnd eru á opinberum vettvangi. Þessi



Fulltrúar myndlistarmanna sem voru á blaðamannafundinum í Norræna hásinu.

krafa er samnorrænt baráttumál listamanna um þessar mundir, og stendur nú yfir dreifing veggmyndar um öll Norðurlönd með þessari kröfu skrifaðri á öll-

um Norðurlandamálunum. Er þetta gert í sambandi við 14. október, sem er baráttudagur myndlistarmanna á Norðurlöndum.

managed to arrange a meeting. FÍM had always been the biggest obstacle but now it had a new chairman, Sigrún Guðjónsdóttir, Rúna to us. The great debate that had raged in the past – and still did in part – had little to do with her. Finally we had a basis for cooperation to start the fairly complicated process of uniting all the groups. We held many meetings and each member was assigned a certain task. The first idea was to disband all the associations and group all visual artists together. However, it could not be done legally and instead we created a board of representatives from every association with the board itself being voted at an annual meeting.

This made me concerned about the status of the members of HM. I was even hoping to change the group's statute and keep it in existence, but those ideas were not supported. Who was supposed to be their advocate on the board or at the association's forum? The workgroup's conclusion was that individuals could be members of the umbrella organization. A decision was made to organize a representative body which included a representative from each member association as well as one representative for individual members, elected at the annual general meeting. In addition, board members would be elected at the annual general meeting. From the outset, this arrangement seems to have worked quite well, but is likely unnecessary today.

The Association of Icelandic Visual Artists was founded in November 1982 at a well attended

meeting of visual artists at Hótel Borg. Attendees agreed that the future was brighter now that everyone stood together in order to support and strengthen visual art in Iceland. Thirty years later, I have come to the realization that this was a great advancement, although we still need to fight for awareness and the right to practice real visual art in this country. Many things have been achieved, one of them being the acquisition of a good housing in the heart of the city. When we started this journey we managed to get a small facility at the Ásmundarsalur Gallery, not the most convenient accommodation but good for meetings. Today, I am happy to have contributed to the interest of visual artists in this country and I wish those who now control the reins at SÍM all the best in strengthening and mounting guard around visual art in Iceland.

The groups that formed SÍM were: Society of Icelandic Artists (Félag íslenskra myndlistarmanna), Reykjavík Sculpture Association (Myndhöggvarafélagið í Reykjavík), The Icelandic Printmakers Association (Íslensk grafík), The Icelandic Textile Guild (Textílfélagið), The Icelandic Ceramic Artists' Association (Leir-listafélag Íslands) and the Interest Organisation of Visual Artists, which was then disbanded. Sigrún Guðjónsdóttir, Rúna, became the first chairman and a few of us who were in the preparation group continued on as members of SÍM's first board.

# STARFSMENN SÍM



*Jóna Hlíf Halldórsdóttir*  
Formaður



*Ingibjörg Gunnlaugsdóttir*  
Framkvæmdastjóri



*Hildur Ýr Jónsdóttir*  
Verkefnastjóri SÍM Residency



*Una Baldvinsdóttir*  
Skrifstofustjóri



*Friðrik Örn Weissappel*  
Umsjón fasteigna



*Þórólfur Árnason*  
Bókari

*Útgefandi*

Samband íslenskra myndlistarmanna

*Forsíðumynd*

Sigga Björg Sigurðardóttir

*Hönnun og uppsetning*

Elísabet Brynhildardóttir

*Ljósmyndir*

Juliana España Keller, Eygló Harðardóttir,  
 Sigga Björg Sigurðardóttir, Bragi Þór Jósefsson,  
 Ívar Brynjólfsson, Þórdís Erla Ágústsdóttir,  
 Katrín Elvarsdóttir, Einar Falur Ingólfsson,  
 Guðmundur Ingólfsson, Guðmundur P. Ólafsson

*Prófarkalestur*

Auður Aðalsteinsdóttir og Bob Cluness

*Þýðandi*

Auður Aðalsteinsdóttir

*Ábyrgðarmenn*

Stjórn SÍM

*Stjórn SÍM*

Jóna Hlíf Halldórsdóttir formaður  
 Erla Þórarinsdóttir varaformaður  
 Gunnhildur Þórðardóttir ritari  
 Kristjana Rós Guðjohnsen meðstjórnandi  
 Steingrímur Eyfjörð meðstjórnandi  
 Rósa Sigrún Jónsdóttir varamaður  
 Sigurður Valur Sigurðsson varamaður

STARA

[stara@sim.is](mailto:stara@sim.is)[auglysingar@sim.is](mailto:auglysingar@sim.is)

Samband íslenskra  
 myndlistarmanna

SÍM The Association of  
 Icelandic Visual Artists

Hafnarstræti 16  
 101 Reykjavík  
 sími: 551 1346  
[sim@sim.is](mailto:sim@sim.is)  
[www.sim.is](http://www.sim.is)

